

Zsadány község rövid bemutatása

Zsadány földrajzi elhelyezkedése:

Zsadány a Trianoni békeszerződésig az ország központi Nagyváradhoz 35 km-re helyezkedett el, ma az ország periferiájában a legközelebbi magyarországi nagyvárost Debrecen?l 75 km-re találhatjuk.
Magyarországon belül a keleti határtól 10 km-re található Zsadány belterület, de bizonyos külterületei 4 km-re vannak Románia határáig.
A valamikori Bihar megyei település ma Békés megye észak-keleti csúcsán található Sarkad kisvárostól 30 km-re. Gyula 45 km-re, Békéscsabától 55 km-re. Ez utóbbi két város is csak közepes nagyságú, együttesen sem éri el a Nagyvárad nagyságát a felét.
Zsadány ma a Duna-Alföldi régióhoz tartozik melynek központja Szeged, Zsadánytól 170-180 km-re.
Zsadány vizekben gazdag alföldi tón, a Kis-Sárréten található 6586 ha-on terül el, melyből 192 ha belterület, 6303 ha külterület, 90 ha zártkert.
Termelési szerinti csoportosítva a 6586 ha: szántó 4474 ha / gyep 133 ha / gyep legelő 843 ha / erdő 341 ha / kert 41 ha / szőlő 3 ha / kivett 585 ha / halastó 163 ha / egyéb 3 ha a Szeghalom Városi Földhivatal adatszolgáltatás szerint.
A Sebes-Középfolyó 6 km-re, de nem érvévesztés helyen van Zsadány. Ilyen bősége a legjobb az országban. A talaj mélyen termésvíz, gőz és kőolajat rejt az édes ivóvízben. Zsadány területéhez tartozik az 1900 ha-os Biharugrai térszerb?l 163 ha, amely Magyarországon második legnagyobb mesterséges térszerb?l. Zsadánytól több tanyaközpont veszi körül, Békési, Fancsika, Orosi, Tegyő, de még csak Fancsika lakott nagyobb létszámban.
Zsadányban 647 ha a Középfolyó-Maros Nemzeti Park Kis-Sárrét területek része, halastavak, szikes puszták, erdők, nádasok csodálatos világa.
Zsadány társadalmi-gazdasági helyzete:
A XX. század elején a "zsúros" Zsadányban 3700 lakos volt, ma még csak 1867 fő. Ebből 670 fő a munkakereső lakosság, melyből 250 fő a munkanélküli, tehát közel 40 %-os, amely az országos átlagnál magasabb, különösen magas. Tíz évszékben 320 főt is elű a munkanélküliek száma, amely 50%-hoz köeli arány. Az abszolút és relatív mértékben is magas munkanélküli ráta közel egy tizede, a rendszerváltás nem talált rá. Az élelmiszertermelési ágazatnál a közhasznú és közmunka programok keretében 100-150 főt foglalkoztat.
Szociális helyzet és rászorultság a családoknak igen magas, bizonyítja ezt, hogy 380 gyermek részesül kiegészítő családi pótlékban.
A településen vegyes lakosság: a lakosság többsége magyar, ezenkívül a térségi holtcsontok itt maradtak szarmazásuk, nyelvéket elvesztett románok, szlovákok, cigányok vegyesen élnek például együttesen. A településen etnikai jellegű gondok egyáltalán nincsenek, amire bőséges a helyi lakosság.
A lakosság korszerinti megoszlása: 0-14 éves korú lakosok 360 fő / 15-17 éves korú lakosok 68 fő / 18-60 éves korú lakosok 1.085 fő / 61 éves feletti lakosok 354 fő.
A településen főleg mezőgazdaság, jelenleg 422 család áll a földön?stermelési vagy egyéb kihasználás, jövedelmük a tevékenységgel. A birtokrendezés a központi utat még eddig el fogja hozni. Az 1997-2000. években a mezőgazdaságban alig lehetett nyereséget termelni: az első években az alacsony felvásárlási árak miatt, a második években pedig a belvárosi és az aszfaltok miatt.
A termelési elszegényedtek-eladódottak. Nagyüzemi növénytermesztés kft-ben a közeli tószőlő szőlőterületben folyik, mindegyiknél több száz hektáron, de jelentős munkaerőt nem képesek lefogadni egyik vállalkozás sem, mert a földi munkát igyekező növényeket természetesen. Intenzív földi munkát igénylő növényeknek nincs hagyomány. Egyedül a gyöngyvirágok, (kamilla, bodza, kömény, csipke, cickafark, zsólya) és még vagy 50 fős növénygazdaság a demel emléket. A növény az olajt, mely viszonylag jól jövedelmez.
Nagyüzemi élelmiszeripar egy telepen van, ahol 50%-os kihasználtságot sem ér el a

jelenlegi állomány, amely Holsten-Friz tehenekből áll. Itt is csupán egy tucat ember kap munkát.

A kistermelői tejfelvétel 2002-ben megszűnt, az évi 2500 db kisüzemi házisertés és a vészfelvételük miatt nem mindig hoz jövedelmet. Relatívan jobban jövedelmez a kb. 1500 db anyabirkát tartó gazdának a bányásztés és a 30-40000 db-es libatartás.

Emlékeztetek a amerikai győtmény Bericétus termésszékkel a hozzátartozókkal 1000 vagonos gabonától.

A település egyetlen komoly ipari üzeme az évi 5000 tonnát teljesítő borsómalom a hozzátartozókkal. Egy-egy manufaktúra is üzem ruhavarrással, börtorgyártással foglalkozik. Elsősorban olyan munkahelyek hiányoznak, amelyek termeléssel és szolgáltatással foglalkoztatnák a jelentős munkanélküli létszámot.

Az idegenforgalom lehetne ez a szolgáltatás, amely Nemzeti Parkot látogat horgász és vadász turizmust jelentene. Ezek jelenleg is vannak, de kicsi a fizetőkés ide látogató vendék, elsősorban a teljes ellátás, kiszolgálás hiánya miatt.

Zsáky infrastruktúra is ellátás: Zsáky megközelítés a viszonylag rossz állapotú nehezebb. A 4229 székelyton Gyula Debrecen irányába még megközelíthető. A Budapestre vezető utak alapja rossz. Budapestre a 4-es főúton, vagy az M-5-ös autópályán lehet elni Zsákyt, de a legjobb útvonal az M-3-as Főútsabony, Tiszafüred, Kunmadaras, Karcag, Búcsa, Főútsabony, Darvas, Csömör, Komárom, Zsáky, útvonal jelenleg Budapestre és onnan Zsákyra.

1968-ban kiépült a helyi vízvezeték alapozott ivóvíz hálózat, a lakók 95%-a be van kötve, több mint 60%-a fordított szobával ellátott. Az ivóvíz talán a legjobb az országban.

1996-ban kiépült a földgáz hálózat és a lakók 60%-a rendelkezik. Biztosított a jelenlegi gázvezeték a felhasználás, amely hazai gázvezetékkel, a társaság szomszédos. Az ipari fogyasztás száma kevés.

1997-ben kiépült a vezeték nélküli telefonhálózat a világra ismert legjobb technológiával.

1995-1997-ben 2 db mobil telefonkészletet a településen: a Westel 60-as, a Westel 30-as is jól használható Zsákyban, a 20-as és a 70-es készülékek még kevésbé használhatóak.

Zsákyban 3,5 km a belterület észelre kitér 2,5 km a saját tulajdonú burkolt út, a 14,5 km-es úthálónak ez csak 35%-a. A maradék 9 km is járható mert kő alapja van, de nem portalanított, tehát rossz az út esős időben.

A községi önkormányzat Hivatala 10 fővel dolgozik. Öt iskolát tartanak, ebből 90 gyermeknek tart fenn a település. Saját egészségügyi kórházunk van, ahol háziorvosi, fogorvosi, védőnői ellátás van. Itt működik egy mentőállomás 14 fővel, 2 mentőkocsival éjjel, nappal. Gyógyászati háttérrel a poliklinika nyitva.

Zsákyban van a társaság települések rendszeri kórháza 10 fővel, amely az országban talán a legjobb közbiztonságot garantálja.

2002-ben adtuk a 22 fő helyes idős embereknek bentlakásos otthonát, amely egyben az idős emberek és a hátrányos helyzetűeknek is a kórháza. Napközi otthonos konyhák, kezdők működnek, 350 főnek főznek rossz körülmények között. A Szociális és Családügyi Minisztérium támogatásának köszönhetően a konyhatechnikai eszközök megújultak, megfelelnek a HACCP rendszer elvárásainak.

A településen egy önkormányzati vendégház 7 fő és egy vadászati 4 fő befogadása alkalmasan várja a turistákat, és komfortos mind a kávéház. A maglakásokban a vendéglátás szervezeten nem jellemző.

Hiányzik a teljes településen a szennyvízhálózat és hiányzik a szennyvíztisztítás. A lakossági szemszétválogatás megoldott, de a személtelep nem engedélyezett. Ezt 2002. július 1-től a településről elszállításra a szemetet a TAPPE Kft. A szennyvízhálózat terv készült, de pályázatokon nem nyert a település. Jelenleg a szennyvizet kezeletlenül, szippantókocsival az arra kijelölt helyre szállítjuk.

Legnagyobb kincsünk az egészségügyi ivóvíz, amely palackozható lenne, a melegvíz kutak, amelyek hasznosak a megoldatlan, a Körmény-Maros Nemzeti Parkhoz tartozó halastavak, erdők,

szikes legelők, zombosok. Fontos a 4474 ha szőlő is, ből ezek területe az erdők növekedésével csökken. Az Alföld a legnagyobb erdők térségében található. Települések halakban, apróságokban gazdag, több mint 260 fajokkal és vonulmadájjal. Megjelentek a gószarvasok és a vaddisznó, mint vadászható vadak.

A humán infrastruktúra, fejlesztésre szorul, főleg az öntelmiségek száma kevés, viszont sok a jó képzett szakmunkás, főleg az élelmiszeripari, vasipari, mezőgazdasági szakmában.

Zsády, a mai időknek megfelelően modern rendezési tervvel nem rendelkezik, közzé kell tenni a tervezést fontos feladatnak tekintjük, beadtuk a rendezési terv pályázatunkat a megyei Területfejlesztési Tanáshoz.

A kövíllásos hivatás korszerűsítés 2002. márciusán végezték el a Tíz Rt. elfinanszírozásán.

A belterületi és külterületi csapadékvíz elvezetést ki kellett, de folyamatos karbantartás nem megoldott és hiányoznak a szivattyútelepek a befogadócsatornákkal. Külterületi vízvezeték folyamatosan karbantartást igényel.

Autóbusz közlekedés viszonylag jó naponta járatok indulnak a köeli és töli városokba, így Szeghalomra, Gyulára, Békéscsabára, Debrecenbe, Miskolcra Budapestre. Gond azonban, hogy hajnali Gyulára induló munkabusz csak szőlővel oldható meg, így a reggel 6 órai munkakezdésre nem lehet Gyulára érkezni Zsádyból.

Az elkövetkező évek legfontosabb feladatai:

- munkahelyek megtartása, új létesítmények
- ipari park tervezése, kivitelezése, pályázaton keresztül
- a településre vezető vízvezeték megjavítása
- Könyvárnyás a költői vasúti határral megnyitása
- mezőgazdasági termékszerkezet alakítása a piaci versenyképesség javítása
- idegenforgalom beindítása (vadászpark, horgászat)
- új konyha, étkező, terem (idegenforgalmi célokra is)
- szennyvíztisztítás megvalósítása